

Številka: 00104-299/2019/5

Datum: 17. 10. 2019

Odgovor na poslansko vprašanje Lidije Ivanuša v zvezi z doktorji znanosti

Poslanka Državnega zbora Republike Slovenije Lidija Ivanuša je na Vlado Republike Slovenije naslovila naslednje vprašanje v zvezi z doktorji znanosti.

»V Sloveniji naj bi bilo po nekaterih podatkih iz medijev več kot deset tisoč doktorjev znanosti, od tega 60 % moških in 40 % žensk. Država mnogim doktorskim študentom financira študij.

1. Kakšna je starostna struktura doktorjev znanosti v Sloveniji?
2. Kakšna je struktura doktorjev znanosti v Sloveniji glede na strokovno področje?
3. Koliko je država namenila za doktorski študij v zadnjih 10 letih po posameznih letih?
4. Kakšne so obveznosti doktorskih študentov, ki jim država financira študij?
5. Ali država spremlja karierno pot doktorjev znanosti, ki jim je financirala študij?
6. Ali se morajo doktorji znanosti, ki jim je država financirala študij, zaposliti v javnem sektorju?
7. Koliko doktorjev znanosti dela v gospodarstvu in koliko v javnem sektorju?
8. Koliko doktorjev znanosti, ki jim je država financirala študij, je zaposlenih v Sloveniji in koliko v tujini?
9. Kakšne so zaposlitve možnosti doktorjev znanosti po zaključku študija? Je za njih dovolj mest na slovenskih visokošolskih zavodih? Kako postanejo asistenti? Kako postanejo mladi raziskovalci?
10. Kako na visokošolskih zavodih poteka menjava generacij? Kdaj se morajo upokojiti univerzitetni profesorji? Ali so večje potrebe ali povpraševanje po novih visokošolskih profesorjih?»

Vlada Republike Slovenije podaja naslednji odgovor:

1. Kakšna je starostna struktura doktorjev znanosti v Sloveniji?

Na podlagi SURSovih podatkov je bila starostna struktura za leto 2012 naslednja:

Največ doktoric in doktorjev znanosti je bilo starih 35–54 let: 59 %. 18 % jih je bilo starih manj kot 35 let. Najmanj, 7 %, je bilo starih 65–69 let, najmanj tudi zato, ker je bilo pred desetletji vključenih v doktorski študij precej manj oseb, še posebej žensk. Med vsemi doktoricami znanosti je delež 65–69-letnih doktoric znanosti znašal 3 %, med vsemi doktorji znanosti je bilo toliko starih 9 %.

Vir podatka: Podatek za leto 2012 je na voljo v študiji Statističnega urada Republike Slovenije »Karierne poti doktoric in doktorjev znanosti«, Ljubljana 2015 na str. 11.
<https://www.stat.si/doc/pub/kariernepotidoktoric.pdf>

2. Kakšna je struktura doktorjev znanosti v Sloveniji glede na strokovno področje?

Na podlagi SURSovih podatkov je bila struktura glede na znanstvene vede za leto 2012 naslednja:

Konec leta 2012 je bilo v Sloveniji med vsemi doktoricami in doktorji znanosti največ takih, ki so doktorirali iz naravoslovnih ved (27 %); sledili so tisti, ki so doktorirali iz tehniških in tehnoloških ved (23 %), družbenih ved (20 %), humanističnih ved (13 %) in medicinskih ved (12 %); najmanj jih je doktoriralo iz kmetijskih ved (5 %). Med tistimi, ki so doktorirali pred kratkim (v letih 2011 in 2012), jih

je največ doktoriralo iz družbenih ved (28 %), sledili so tisti, ki so doktorirali iz naravoslovnih ved (22 %), najmanj jih je doktoriralo iz kmetijskih ved.

Vir podatka: Podatek za leto 2012 je na voljo v študiji Statističnega urada Republike Slovenije »Karierne poti doktoric in doktorjev znanosti«, Ljubljana 2015 na str. 16. <https://www.stat.si/doc/pub/kariernepotidoktoric.pdf>

3. Koliko je država namenila za doktorski študij v zadnjih 10 letih po posameznih letih?

Za sofinanciranje doktorskega študija v študijskem letu 2017/2018 je bilo javnim visokošolskim zavodom v letu 2017 razdeljenih sredstev v skupni višini največ do 3.300.000,00 EUR.

Za sofinanciranje doktorskega študija v študijskem letu 2018/2019 je bilo javnim visokošolskim zavodom v letu 2018 razdeljenih sredstva v skupni višini največ do 3.400.000,00 EUR.

Za sofinanciranje doktorskega študija v študijskem letu 2019/2020 je bilo javnim visokošolskim zavodom v letu 2019 razdeljenih sredstev v skupni višini največ do 3.870.820,00 EUR.

Sredstva za obdobje zadnja 3 let so bila razdeljena na podlagi drugega odstavka 72.a člena Zakona o visokem šolstvu in 3. člena Uredbe o sofinanciranju doktorskega študija.

4. Kakšne so obveznosti doktorskih študentov, ki jim država financira študij?

Obveznost za študente, ki se jim sofinancira študij je, da so vpisani v 1., 2. ali 3. letnik doktorskega študija, in med študijem redno napredujejo v višji letnik.

5. Ali država spremlja karierno pot doktorjev znanosti, ki jim je financirala študij?

Na pristojnemu ministrstvu za izobraževanje se v okviru projekta "*Vzpostavitev sistema za spremljanje zaposljivosti visokošolskih diplomantov v Sloveniji in posodobitev eVŠ*" (2018-2020)¹ vzpostavlja sistem spremljanja zaposljivosti visokošolskih diplomantov na nacionalni ravni, ki bo na podlagi zajema podatkov iz različnih administrativnih baz, omogočil spremljanje kariernih poti vseh diplomantov slovenskih visokošolskih zavodov od leta 2005 naprej. Posebna pozornost pri vzpostavljanju sistema je namenjena spremljanju kariernih poti doktorjev znanosti, ki so bili sofinancirani v okviru različnih nacionalnih shem (npr. Mladi raziskovalci, Inovativna shema za sofinanciranje doktorskega študija).

6. Ali se morajo doktorji znanosti, ki jim je država financirala študij, zaposliti v javnem sektorju?

Ne, ni pogoj.

7. Koliko doktorjev znanosti dela v gospodarstvu in koliko v javnem sektorju?

Na podlagi podatkov SURSa za leto 2012 velja naslednje:

Konec leta 2012 je v Sloveniji skoraj pol vseh doktoric in doktorjev znanosti delalo v visokošolskem sektorju: 3.462 ali 49 %; med temi je bilo največ takih, ki so doktorirali iz družboslovnih ved (23 %), iz tehniških in tehnoloških ved (22 %) in iz naravoslovnih ved (21 %).

V poslovnem sektorju jih je delalo 1.723 ali 24 %, od tega jih je bilo največ z doktoratom iz naravoslovnih ved (38 %) in z doktoratom iz tehničnih in tehnoloških ved (36 %).

V državnem sektorju jih je delalo 1.611 ali 23 %; med temi je bilo največ (31 %) oseb z doktoratom iz naravoslovnih ved.

Preostalih nekaj odstotkov doktoric in doktorjev znanosti je delalo v drugem izobraževalnem in zasebnem nepridobitnem sektorju.

Vir podatka: Podatek za leto 2012 je na voljo v študiji Statističnega urada Republike Slovenije »Karierne poti doktoric in doktorjev znanosti«, Ljubljana 2015 na str. 23. <https://www.stat.si/doc/pub/kariernepotidoktoric.pdf>

¹ Projekt se sofinancira s sredstvi Republike Slovenije in Evropske unije iz Evropskega socialnega sklada in se zaključí konec leta 2020.

8. Koliko doktorjev znanosti, ki jim je država financirala študij, je zaposlenih v Sloveniji in koliko v tujini?

Z analizami, ki jih bo mogoče pripraviti v okviru vzpostavljenega nacionalnega sistema spremljanja zaposljivosti, bo mogoče pridobiti podatek o doktorjih znanosti, ki so bili sofinancirani v okviru shem, ki so zaposleni v Republiki Sloveniji, medtem, ko podatka za zaposlene izven Republike Slovenije iz administrativnih baz, ki bodo uporabljene kot vir podatkov za spremljanje zaposljivosti, ne bo.

9. Kakšne so zaposlitvene možnosti doktorjev znanosti po zaključku študija? Je za njih dovolj mest na slovenskih visokošolskih zavodih? Kako postanejo asistenti? Kako postanejo mladi raziskovalci?

Zaposlitvene možnosti so odvisne od večih dejavnikov. Glede na ugotovitve študije SURSa, doktorji znanosti običajno delajo na delovnih mestih, ki zahtevajo visoko usposobljenost.

Asistent sodi med visokošolske sodelavce. V naziv visokošolskega sodelavca je lahko izvoljen, kdor je končal najmanj študijski program druge stopnje in izpolnjevati zakonsko določene pogoje in pogoje, določene v skladu z merili za izvolitev v naziv. Merila za izvolitev v naziv visokošolskih učiteljev določi senat visokošolskega zavoda v skladu z zakonom. Za visokošolske zavode, ki so članice univerze, merila določi senat univerze.

Skladno s Pravilnikom o postopkih (so)financiranja in ocenjevanja ter spremljanju izvajanja raziskovalne dejavnosti, Javna agencija RS za raziskovalno dejavnost (ARRS), usposabljanje mladih raziskovalcev izvaja z izbiro programskih skupin, ki avtonomno izberejo mentorje in kandidate za mlade raziskovalce. Vsako leto ARRS objavi poziv za dodelitev mentorskih mest raziskovalnim programom. V letu 2019 pa je bil prvič objavljen tudi pilotni razpis MR+ za izbor mentorjev novim mladim raziskovalcem, namenjen izbiri mentorjev za mlade raziskovalce, ki bodo začeli z usposabljanjem v letu 2019 na raziskovalnih področjih po klasifikaciji ARRS. ARRS letno dodeli okvirno 180 mentorskih mest raziskovalnim programom, v letu 2019 pa je bilo dodatno dodeljeno 51 mentorskih mest v okviru programa MR+.

10. Kako na visokošolskih zavodih poteka menjava generacij? Kdaj se morajo upokojiti univerzitetni profesorji? Ali so večje potrebe ali povpraševanje po novih visokošolskih profesorjih?

Univerzitetni profesorji se lahko upokojijo, ko so izpolnjeni pogoji za starostno pokojnino. Pogodba o zaposlitvi preneha javnim uslužbencem, ki v skladu z veljavno zakonodajo dosežejo polno starost in polno pokojninsko dobo za upokojitev.

S preostalimi podatki Vlada RS ne razpolaga.